

Hardemo kyrka

1_11_035

59.1055, 15.0055

Tornet är en kvarvarande del av den första stenkyrkan som byggdes i Hardemo vid slutet av 1100-talet. Dock fanns här redan tidigare någon form av kyrkobyggnad eller kapell.

Ljudgloggarna i tornet låter ana att stenhuggarna hämtat inspiration från domkyrkobygget i Lund.

Men tornet huserade till att börja med inga klockor. De båda klockor som nu finns i tornet hängde tidigare i en fristående klockstapel som troligen stod söder om kyrkan invid kyrkogårdsmuren. Klockorna flyttades in i tornet först på 1670-talet.

Från den medeltida kyrkan finns också bland annat en smidesbeslagen dörr från 1100-talet, som ursprungligen fanns på det medeltida långhusets sydsida. Överstycket har en relief som visar livsträdsmotivet: ett stiliserat träd, omgivet av två djur.

På 1700-talet var kyrkan i dåligt skick och eftersom befolkningen samtidigt ökade kraftigt beslutade man sig för att bygga ett nytt långhus. En del av de gamla inventarierna flyttades över till den nya kyrkan, däribland altaruppsatsen som är tillverkad 1708 av bildhuggarens Olof Wiström i Vadstena. Ursprungligen bestod förmodligen mittpartiet av en bild föreställande korsfästelsen, som dock senare ersattes med den målning som nu finns där. Uppsatsen vilar på ett altare som troligen är från medeltiden.

Predikstolen som också är utförd i barockstil, är tillverkad 1692 av konstnicksaren Markus Höök från Hardemo.

Dopfunten som inköptes 1666 ersatte då en stor kalstensfunt från 1100-talet.

Gravhällarna i korgolvet hör också till den äldre kyrkan, bland annat är två av dem över kyrkoherdar här på 1700-talet.

En skulptur från 1200-talet finns dessutom i den nya kyrkan. Det är skulpturen av Sankt Olof, som också är skyddshelgon för Hardemo kyrka. Den stod ursprungligen i ett skåp på det Sankt Olofsaltare som under medeltiden fanns på den södra manssidan i kyrkan. Ett stycke norr om Hardemo kyrka ligger Sankt Olofs källa.

Hardemo kyrka genomgick 1903 en omfattande renovering under ledning av Magnus Dahlander som var stadsarkitekt i Örebro.

Vid renoveringen fick väggar och tak en rik målad dekor, varav det mesta dock målades över 1931. Det enda som blev kvar, var ett språkband med bibelcitats under taklisten. Detta, för sin tid typiska dekormåleri, är idag något ovanligt i Närke.

I mitten av 1950-talet gjordes åter en större renovering av kyrkans interiör. Då byttes åter bänkinredningen ut så att den återigen blev sluten.

Predikstolen och altaruppsatsen som tidigare målats om, återfick då sin ursprungliga färgsättning.

Under första halvan av 1980-talet var det dax för ytterligare en renovering, nu under arkitekt Jerk Alton. Då tillkom ett nytt, fristående altare av trä samtidigt som korfönstren försågs med glasmålningar ritade av Pär Andersson. I det södra fönstret ser vi lammet med segerfanan, och två hjortar som släcker sin törst ur evangelieflojderna. Det norra fönstret föreställer det himmelska Jerusalem, enligt en vision av aposteln Johannes.

Pär Andersson har också dekorerades orgeln. 1873 hyrde församlingen en orgel från Lerbäck kyrka. Den var byggd på 1850-talet av C G Klingberg, Lerbäck. Efter 20 år köpte församlingen orgeln, men redan efter ytterligare 20 år byttes ut mot en ny orgel byggd av E A Setterquist & Son, Örebro.

Den nuvarande orgeln är byggd 1984 av A Mårtenssons Orgelfabrik i Lund och har en fasad ritad av arkitekt Jerk Alton.

I vapenhuset hittar vi bland annat en kyrkkista från slutet 1700-talet, försedd med tre lås, för förvaring av värdehandlingar och kyrksilver.

Samt en officersvärja från mitten av 1600-talet, sannolik hitförd och upphängd i kyrkan i samband med att någon officer begravde i den gamla kyrkan.

Källor:

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Webb: Länsstyrelsen i Örebro.

Bok: "Kumla kyrkor. Sveriges kyrkor konsthistoriskt inventarium Närke". Ann Catherine Bonnier och Marian Ullén 1976.